

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології

Кафедра романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Практична фонетика (італійська мова)
І курс**

для студентів

Спеціальність: 035 Філологія
Спеціалізація: 035.052 Романські мови та літератури (переклад
включно) – перша італійська
Освітня програма: 035.052.02 Мова і література (італійська)
Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Київ – 2021-2022 н.р.

Розробники:

Кириченко Н.А. – викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства.

Викладачі:

Кириченко Н.А. – викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства.

Протокол від “01” вересня 2020 року № 1

Завідувач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

(Р. К. Махачашвілі)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
Мова та література (італійська)

_____.2020 р.

Гарант освітньої програми

(С. Дель Гаудіо)

Робочу програму перевірено _____ 2020 р.

Заступник директора Інституту філології з науково-методичної та навчальної роботи

(Л. І. Заяць)

Пролонговано:

на 20_/20_н.р	 (підпис)	Р.К. Махачашвілі ПІБ	«31» 08 2021 р.	протокол № 1
на 20_/20_н.р	_____ (підпис)	(_____) ПІБ	«__»__ 20__ р.	протокол № __
на 20_/20_н.р	_____ (підпис)	(_____) ПІБ	«__»__ 20__ р.	протокол № __
на 20_/20_н.р	_____ (підпис)	(_____) ПІБ	«__»__ 20__ р.	протокол № __

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
Практична фонетика (італійська мова)		
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська, італійська	
Загальний обсяг кредитів/годин	5/150	
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом:	5	
Обсяг кредитів	5	
Обсяг годин, в тому числі:	150	
Аудиторні	90	
Модульний контроль	10	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	20	
Форма семестрового контролю	іспит	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – ознайомлення студентів з основними поняттями і категоріями сучасної фонетики італійської мови, формування фонематичного слуху, артикуляційних навичок та навичок інтонування мовлення; розвиток фонетичної компетенції студентів, як складової мовної компетенції; окреслення шляхів практичного застосування отриманих знань, умінь і навичок з практичної фонетики.

Основними завданнями вивчення дисципліни є досягнення студентами таких *загальних компетентностей*:

ЗК5 – здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6– здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7– уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8– здатність працювати в команді та автономно.

ЗК9– здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК11– Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Також, таких *фахових компетентностей*:

ФК2 – здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК4 – здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди італійської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК6 – здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати італійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв’язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК8 – здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв’язання професійних завдань.

ФК11 – здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК12 – здатність до організації ділової комунікації

ФК13 – *лексико-граматична компетентність передбачає:* володіння лексичними, граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, словотворчої й синтаксичної структури, функції в реченні й тексті, лексичної полісемії, антонімії, особливостей фразеології для структурної організації тексту та вираження комунікативної інтенції;

ФК14 – *мовленнєво-фонетична компетенція передбачає:* знання про звуки мови і закономірності їх поєднання; про фонетичні процеси (наголос, інтонацію, чергування звуків) знання фонетичної транскрипції та сформованість фонематичних навичок мовлення (рецептивних і репродуктивних); уміння сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні тексти.

ФК15 – *інтеракційна компетентність передбачає:* уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності;

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

ПРН3 – Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН5 – співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН7 – розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв’язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8 – знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію італійської мови і літератури, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН9 – характеризувати діалектні та соціальні різновиди італійської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН10 – знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН12 – Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН16 – знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН17 - збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН18 - мати навички управління комплексними діями або проєктами у розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН20 - володіти мовою фаху на рівні B2-C1 для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна			
		Семестровий контроль	практичні	підсумковий контроль	Самостійна робота
Змістовий модуль I. Фонетика і фонологія					
Тема 1. Базові поняття фонетики як науки. Звуковий склад італійської мови (загальна характеристика). Фізичні характеристики звуку. Артикуляційні та дихальні органи			6		2
Тема 2. Система голосних фонем італійської мови та її класифікація.			6		
Тема 3. Сполучення голосних: дифтонги та трифтонги			6		2
Модульна контрольна робота № 1				2	
Усього за змістовий модуль I	24		18	2	4
Змістовий модуль II. Сучасні вимовні тенденції голосних і приголосних.					

Тема 4. Система приголосних фонем італійської мови. Приголосні у мовному потоці			6		2
Тема 5. Орфоєпія і орфографія.			6		
Тема 6. Фонетичні групи: склад. Складоутворення та складоподіл			6		2
Модульна контрольна робота № 2				2	
Усього за змістовий модуль 2	24		18	2	4
Змістовий модуль III. Орфоєпічна норма. Транскрипція. Система API					
Тема 1. Орфоєпія і орфографія. Орфоєпічна норма італійської мови			6		
Тема 2. Транскрипція. Принципи транскрипції. Система API.			6		2
Тема 3. Фонетичний склад. Складоутворення та складоподіл. Правила складоподілу			6		2
Модульна контрольна робота № 2				2	
Усього за змістовий модуль II	24		18	2	4
Змістовий модуль IV. Фонетичні явища мовного потоку					
Тема 1. Основні фонетичні явища мовного потоку. Асиміляція. Аккомодація.			6		
Тема 2. Історична довгота голосних. Ритмічна довгота голосних. Довгота приголосних. Подвоєні приголосні.			6		2
Тема 3. Основні фонетичні явища мовного потоку. Зв'язування обов'язкове, заборонене, факультативне. Зчеплення і голосове зв'язування. [e] - випадне.			6		2
Модульна контрольна робота № 4				2	
Усього за змістовий модуль IV	24		18	2	4
Змістовий модуль V. Просодія					
Тема 1. Інтонація, її функції та складові. Інтонація простого та складного речення.			6		
Тема 2. Інтонами Делатра.			6		2
Тема 3. Інтонація розповідного, питального та окличного комунікативних типів речень			6		4
Модульна контрольна робота № 5				2	
Усього за змістовий модуль V	24		18	2	4
Семестровий контроль	30				
Усього за I семестр	150		90	10	20

**5. Програма навчальної дисципліни
1 семестр**

Змістовий модуль I. Фонетика і фонологія

Заняття 1-2.

1. Характерні ознаки італійської вимови.
2. Будова мовного апарату.
3. Фонетичні вправи.

Заняття 2 -3.

1. Артикуляційна база італійської мови.
2. Фонетичні вправи.

Заняття 4-5.

1. Голосні заднього і переднього ряду.
2. Фонетичні вправи

Заняття 5-6.

1. Голосні переднього ряду.
2. Особливості вимови голосних у зіставленні з українськими голосними.
3. Фонетичні вправи

Заняття 7-8.

1. Класифікація приголосних.
2. Фонетичні вправи

Заняття 9.

1. Фізіологічні характеристики приголосних.
2. Фонетичні вправи.

Змістовий модуль II. Сучасні вимовні тенденції голосних і приголосних.

Заняття 1-2.

1. Аналіз вимовних зразків представників різних регіонів Італії.
2. Зміщення вимови голосних наперед. Нейтралізація опозиції а- переднього ряду – а заднього ряду.
3. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 3-4

1. Зрушення в реалізації опозицій у вимові голосних.
2. Фонетичні вправи. Транскрипція

Заняття 5-6.

1. Особливості вимови носових звуків.
2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 7-8.

1. Особливості вимови шумних і сонантів.
2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 9.

1. Поняття орфоепічної норми. Зразки.
2. Фонетичні вправи.

Змістовий модуль III. Орфоепічна норма. Транскрипція. Система API

Заняття 1-2.

1. Орфоепія, як розділ мовознавства.
2. Особливості італійської літературної вимови. Артикуляційна база.
3. Транскрипція. Система API.

Заняття 3-4.

1. Особливості вимови звуків у словах іноземного походження.
2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 5-6.

1. Орфоепічні норми та їхнє суспільне значення.
2. Орфоепічні помилки.
3. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 7-8.

1. Аналіз зразків нормативної літературної вимови
2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 9.

1. Театральна вимова.
2. Декламація.
3. Майстерня.

Змістовий модуль IV. Фонетичні явища

Заняття 1-2.

1. Обов'язкове зв'язування, факультативне, заборонене)
2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 3-4.

1. Типи зщеплення.
2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 5-6.

1. Довгота голосних (історична, ритмічна).
2. Довгота приголосних. Подвоєні приголосні.
3. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 7-8

1. Фонетичний склад.
2. Правила складоподілу
3. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 9.

1. Е – випадне. Особливості вживання в різних вимовних стилях.
2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Змістовий модуль V. Просодія

Заняття 1.

1. Мелодика. Інтонація. Функції інтонації.
2. Фонетичні вправи.

Заняття 2-3

1. Наголос у італійській мові. Ритмічна група.
2. Ритмічний наголос.
3. Типи наголосу. Емфатичний та логічний наголос.
4. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 4-5

1. Інтонеми Делатра.

2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 7.

1. Інтонація розповідного речення.

2. Фонетичні вправи. Схеми мелодики.

Заняття 8.

1. Інтонація окличного та спонукального речення

2. Фонетичні вправи. Схеми мелодики.

Заняття 9.

1. Інтонація питального речення.

2. Фонетичні вправи. Схеми мелодики.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студента

Вид діяльності студента	кількість одиниць	M1	M2	M3	M4	M5
		9	9	9	9	9
Відвідування практичних занять	1	9	9	9	9	9
Робота на практичних заняттях	10	90	90	90	90	90
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	5	5	5	5
Модульний контроль	1	25	25	25	25	25
Разом		129	129	129	129	129
Усього балів за семестр		645				
Максимальна кількість балів: 645						
Розрахунок коефіцієнта: 10,75						
Екзамен: 40						

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Для самостійної роботи студентам рекомендується виконання творчих завдань, а саме:

- читання періодичних видань іноземною мовою;
- прослуховування радіопередач іноземних радіостанцій;
- перегляд телевізійних програм та фільмів іноземною мовою;
- вивчення напам'ять віршованих творів італійських класиків.

Самостійна робота передбачає виконання завдань з метою розвитку вмінь студентів аналізувати текст на сегментному (Модуль 1,2) і надсегментному (Модуль 3-5) рівнях.

Модуль 1, 2

Фонетичний аналіз тексту.

1. Транскрипція тексту в системі АРІ. Аналіз фонем.
2. Позначення наголосу. Розподіл на склади.
3. Розподіл на ритмічні групи.

Модуль 3-4

1. Ідентифікація основних фонетичних явищ мовного потоку.
2. Зв'язування (обов'язкове, факультативне, заборонене)
3. Зщеплення, е-випадне

Модуль 5

Інтонаційний аналіз тексту

1. Визначення комунікативного типу речення.
2. Визначення особливостей граматичної структури речення.
3. Схематичне зображення мелодійного малюнку речення.

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1-2	Фонематичний аналіз тексту	2x5	1-4 тиждень
Змістовий модуль 3-4	Аналіз явищ мовного потоку	2x5	5-8
Змістовий модуль 5	Інтонаційний аналіз тексту	5	9-14 тиждень

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі тестових завдань множинного чи перехресного вибору. За кожну правильну відповідь нараховується відповідна кількість балів, зазначена в інструкції. За неправильні відповіді бали не нараховуються. Максимально можлива кількість балів - 25;

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Згідно з навчальною програмою семестровим контролем у 1 семестрі є іспит.

Форма проведення семестрового контролю – **письмова**. Тривалість проведення іспиту – 1 академічна година. Максимальна кількість балів – 40.

Екзаменаційний білет складається з 3 блоків. Відповідно екзаменаційна оцінка складається з трьох складових: I блок -10; II блок-15; III блок -15 .

Критерії оцінювання: тестові питання I та II блоку оцінюються по 1 балу за кожну правильну відповідь, відкриті питання II блоку оцінюються по 2 бали за кожну правильну відповідь та у письмовому завданні III блоку -3.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом на **1 семестр**: 150 годин, практичні заняття – 90 годин, модульний контроль – 10 годин
самостійна робота – 20 годин, семестровий контроль – 30 годин.

Змістові модулі	M1	M2	M3	M4	M5
Бали за присутність	1x9=9	1x9=9	1x9=9	1x9=9	1x9=9
Бали за роботу на практичних	10x9=90	10x9=90	10x9=90	10x9=90	10x9=90
Самостійна робота	5	5	5	5	5
Модульна контрольна робота	25	25	25	25	25
Кількість балів за модуль	129	129	129	129	129
Разом за семестр	645				
Коефіцієнт	10,75				
Підсумковий контроль	40				

8. РЕКОМЕНДОВАНИ ДЖЕРЕЛА

Основна література:

1. Грейзбард Л.И. Основы итальянского языка. М.: Издательство «Филология», 1998. – 352 с.
2. Добровольская Ю.А. Практический курс итальянского языка. – М.: Цитадель, 2001. – 496 с
3. Sanerari Luciano. Manuale di pronuncia. – Bologna: Zanicchelli, 1992. – p.426
4. Rossana Dall'Armellina. Giocare con la fonetica: corso di pronuncia con attività e giochi. – Firenze: Alma Edizioni, 2005. – p. 181.

Додаткова література:

1. Карулин Ю.А., Черданцева Т.З. Основной курс итальянского языка: Учеб. – 3-е изд.: испр. и доп. – М.: Высш. шк., ЧеРо, 1996. – 352 с.
2. Katerinov Katerin. La lingua italiana per stranieri. Corso elementare ed intermedio. – Perugia: Edizioni Guerra, 1985. – p.510.

Інформаційні джерела

1. Simone Fiorini “La pronuncia italiana” <https://youtu.be/uHEYrEr1lsQ>
2. Vaporetto Italiano http://bit.ly/Vaporetto_YouTube
3. LearnAmo <https://learnamo.com>